

Datum
2025-05-19

Ert referensnummer
Fi2024/02595
Vår referens
Pontus Lindström

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
Bankenheten

Remissyttrande om promemorian Kontantutredningen (Fi2024/02595)

Almega Säkerhetsföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisationen för företag inom bland annat bevakning, värdetransporter, hemlarm, säkerhetsteknik, brand och parkering. Med drygt 200 medlemsföretag företräder organisationen 30 000 medarbetare inom området trygghet och säkerhet. Säkerhetsföretagen har givits möjlighet att yttra sig om rubricerat förslag och önskar framhålla följande.

Övergripande ställningstaganden

Säkerhetsföretagen välkomnar Kontantutredningens förslag som ett viktigt steg mot att stärka samhällets motståndskraft, resiliens och robusthet i en tid av ökade hot och sårbarheter. I en kris- eller krigssituation där digitala system kan slås ut eller störas, utgör kontanter en oundgänglig del av totalförsvarets funktionalitet. Ett samhälle som helt förlitar sig på digitala betalningar är mer sårbart för cyberangrepp, elavbrott och kommunikationsstörningar. Kontanter möjliggör handel och försörjning även när annan infrastruktur fallerar, och därmed säkerställs civilbefolkningens tillgång till grundläggande varor och tjänster.

Ur ett beredskapsperspektiv är det därför av största vikt att upprätthålla en fungerande kontantförsörjning i hela landet. Den nuvarande lagstiftningen som tidigare införts i Sverige med syfte att säkerställa vissa grundläggande kontanttjänster bedömer Säkerhetsföretagen med ovan som utgångspunkt ur flera avseenden vara otillräcklig.

Säkerhetsföretagen anser att det krävs både tydliga krav och ett nära samarbete mellan stat, banksektor och kontanthanterande aktörer för att garantera en sådan grundläggande infrastruktur. Det är dock enligt Säkerhetsföretagen viktigt att betona att detta i första hand bör vara ett statligt ansvar och att ansvaret för landets motståndskraft ej kan läggas på privata aktörer.

Införande av kontantplikt för vissa varor och tjänster

I utredningen föreslås en kontantplikt för livsnödvändiga varor. Den innebär att dessa varor, såsom livsmedel och apoteksvaror, ska kunna betalas kontant. Även så kallade offentligrättsliga avgifter ska kunna betalas med kontanter, som exempelvis vård, fordonsbesiktning och avgifter för pass och körkort. Utredningen föreslår även en skärpt skyldighet för vissa – dock inte samtliga – banker att tillhandahålla kontanttjänster.

Säkerhetsföretagen instämmer i utredningens bedömning om vikten av ett införande av en sådan kontantplikt men anser att de verksamheter som särskilt utpekats ur beredskapssynpunkt är för snävt avgränsade. Att till exempel drivmedel till fordon och kollektivtrafik inte omfattas av utredningens förslag anser Säkerhetsföretagen vara en brist. Detta synliggör enligt Säkerhetsföretagen ett övergripande problem med

utredningens förslag, nämligen att ett utpekande av ett fåtal samhällsaktörer som åläggs att ta emot kontanter medför att ett litet antal verksamheter också förväntas dela på kostnaden för att upprätthålla infrastrukturen för kontanterna. Det är en ordning som enligt Säkerhetsföretagen i ett längre perspektiv inte är rimlig. För att säkerställa en bred tillgång och acceptans av kontanter i hela landet, inte minst i tider av kris eller höjd beredskap, anser Säkerhetsföretagen att staten måste ta ett tydligare ansvar för att säkerställa och finansiera denna grundläggande samhällsservice.

Avgiftsreglering

I utredningen föreslås även att avgifterna för kontanttjänster ska kunna regleras. Säkerhetsföretagen önskar i detta sammanhang betona att en reglering av avgifter för kontanttjänster riskerar att hämma innovation och effektivisering inom en redan kostnadskrävande och säkerhetskritisk sektor. Det riskerar att skapa osäkerhet för aktörer som vill investera i nya lösningar och kan leda till att tjänster helt dras tillbaka från områden där de inte längre är ekonomiskt hållbara. En sådan reglering vore enligt Säkerhetsföretagen felriktad och riskerar att förvärra problemet med otillgänglighet snarare än att lösa det.

För Säkerhetsföretagen

Richard Orgård

Förbundsdirektör

Pontus Lindström

Näringspolitisk chef